MELLÉKLETTEL

DÖRMÖGŐ DÖMÖTÖR

XXV. évfolyam, 5. szám. 1981. május. Ára: 4,50 Ft

SÓTI KLÁRA rajza

A Lánchíd oroszlánjai

TORDON ÁKOS:

Négy oroszlán,
kőoroszlán
őrzi a vén
Lánchidat.
Négy oroszlán,
kőoroszlán
azért bús, mert
nem ihat.
Hej, ha egyszer jót ihatna,
Duna vize kiapadna!

(Duna vize kiapadna,
csapokból a víz nem folyna,
egyikünk se mosakodna,
hébe-hóba, havonként
zacskós tejben fürödnénk!)

GÁBOR ÉVA rajza

ÜZENI

Kedves Barátaink!

Nemrég elhatároztuk, hogy segítünk Radó bácsinak. Az ötletet Dorka adta, aki már első osztályos; hamarosan kisdobos lesz. Dorka Radó bácsi mellett lakik, és megfigyelte, hogy milyen nehezen járja a lépcsőket a bácsi. Eleinte Dorka csak néha hozott egy kis tejet, kenyeret a közértből Radó bácsinak, de mostanában már mindennap beszól hozzá, nincs-e szüksége valamire. Egyedül, egy kislánynak ez igazán nem könnyű feladat, de ha összefogunk heten, akkor gyerekjáték az egész. Össze is fogtunk! Mackó meg én mindig hétfőn vagyunk sorosak, Dorka kedden, Zoli szerdán és így végig, a hét többi napjára is eloszlik a tennivaló. Ezt mind azért írtuk meg nektek, mert most már ti is ismeritek a hét napjait, és talán a ti környéketeken is akad olyan idős ember, akinek jól esik, ha nem hagyják magára. Radó bácsi eddig is mindig jókedvűnek látszott, mert ilyen a természete, de örül, hogy naponta becsenget hozzá valaki a csapatunkból. — Márciusi fejtörőinkre sokan küldtek helyes választ: egy kék és egy piros virágot rajzoltak le Dörmögőnek. A kutyakiállításon készült fényképeket megfelelő sorrendbe raktátok, pedig ez nem is volt könnyű feladat!

Jutalomkönyvet ebben a hónapban a következő gyerekek nyertek: *Farkas Emese, Kotroczó Péter, Tasi László*, Budapest — *Belinyák Helga*, Salgótarján — *Bodnár Szabolcs*, Sátoraljaújhely — *Csernei István*, Tiszatenyő — *Fóris László és János*, Tolna — *Ivancsó Johanna*, Zádorfalva — *Jeli Gergő és Attila*, Szolnok — *Kajtár Gábor*, Bázakerettye — *Kocsis Andrea*, Hódmezővásárhely — *Kürti Virág*, Százhalombatta — *László Pál*, Pécs — *Major Sanyi és Erzsi*, Csabdi — *Marton Zsuzsika*, Körmend — *Naményi Gábor*, Mosdós — *Palicsek Zoltán*, Hatvan — *Pócsik Márta*, Nitra — *Szabó Balázs, Szántó Attila, Szöllősi Katica*, Miskolc — *Szabó Zénó*, Somogyvár — *Szakács Teréz*, Rum — *Szulics Kinga*, Nagymányok — *Szűcs Péterke*, Hajdúszoboszló — *Tóth Zolika*, Kőszeg — *Ványi Lacika és Szabolcs*, Veresegyház — *Virág Gábor és Peti*, Győr — *Napköziotthonos Óvoda*, Uny — *Napköziotthonos Óvoda kiscsoportja*, Dusnok — *Szarvasi Óvónőképző Intézet Gyakorló Óvodája, kiscsoport II.*

Szeretettel üdvözöl benneteket a két jó barát:

Fickó és

ZELK ZOLTÁN:

HÉT NAP

A világ végén is túl három lépéssel, de az is lehet, hogy néggyel, volt egy rét. Ezen a réten toronymagas fűszálak nőttek, olyan selymes, puha fűszálak, hogy nem csoda, ha a Nap is idetért éjszakai nyugovóra, s itt aludtak nappal a Hold és a csillagok. Itt lakott a hét világlusta is: Vasárnap, Hétfő, Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat. Évről évre itt hevertek a toronymagas fűben, még csak játszadozni se akartak a vidám csillagokkal, hiába hívták őket.

Ezért aztán egyik este a Nap magával hívta régi barátját, a Szelet. Először megvendégelte finom vacsorával, aztán elmondta neki, milyen hét világlustája koptatja itten a füvet. Ő már nem tud mit csinálni velük, talán a Szél kitalál valami okosat.

— Előbb alszom egyet — felelte a Szél —, mert kilenc hegyen, hatvanhat erdőn és kilencvenkilenc folyón repültem ma keresztül, s bizony elfáradtam egy kicsit. Ha kipihentem magam, majd csak megmozgatom ezeket a lustákat.

Ezzel aztán bebújt a toronymagas fűbe, és elaludt.

Hajnalban, mikor még a Nap is aludt, s a Hold még lámpással járt a messzi városok felett, a Szél már talpon volt. Egyenest a hét lusta felé tartott, s akkorát fújt az egyikre, Hétfőre, hogy az menten repülni

SOMORJAI ÉVA rajzai

kezdett. Repült, repült, meg sem tudott állni másnap hajnalig, aztán holtra fáradtan visszarepült a rétre.

Nosza, rögtön körülfogták testvérei, és kérdezgették, hol, merre járt, hol, mit látott.

Nem is győzték hallgatni, annyit beszélt Hétfő:

— Hej, ezt se hittem volna, kedves testvéreim, mi minden látnivaló van a nagyvilágban! Tengerek, erdők, hegyek, városok, falvak! S mennyi ember! Több, mint ahány fűszál van ezen a réten!

— Hát ezt már én is látni akarom! — kiáltotta Kedd, s azonnal nekiindult a világnak.

Alig várták a testvérei, hogy újból hajnal legyen, s visszajöjjön.

Mikor aztán megérkezett, ő is olyan csodálatos dolgokról mesélt, hogy most már Szerda is rászánta magát az útra. Már éppen indulni akart, mikor Kedd utánakiáltott:

— Vigyél valamit az embereknek, mert folyton így sóhajtoztak felém: „Megint egy nap, és nem hozott semmit..."

Törte a fejét Szerda, hogy mit vigyen az embereknek, de nemsokára elhatározta, hogy visz nekik egy jó, kiadós esőt. Telerakta a batyuját jó kövér felhőkkel, s olyan eső szakadt másnap a földekre és a kertekre, hogy az emberek nem győztek hálálkodni, mert bizony már nagyon nagy szükség volt az esőre. Boldog is volt Szerda, s hazajövet el is hencegett testvéreinek, hogy minden ember őt dicsérte.

Csütörtök se hagyta magát. Ha ennyire szeretik az emberek az esőt, hát majd ő is visz nekik, de kétszer annyit, mint az öccse, Szerda...

Na hiszen lógott is az orra, mikor másnap hajnalban visszatért! Elpanaszolta, hogy minden ember szidta őt, hogy: „Brr, de csúf Csütörtök! Már megint esik az eső!"

— Hát akkor én napsugarat viszek — határozta el Péntek, s nem is bánta meg, mert világszerte így beszéltek az emberek:

— De szép napsugaras idő van ma!...

Aztán Szombat, majd Vasárnap következett. S azóta is, mióta világ a világ, mindig szép sorjában útra kelnek a napok, utána pedig kipihenik magukat a toronymagas, selyempuha fűben.
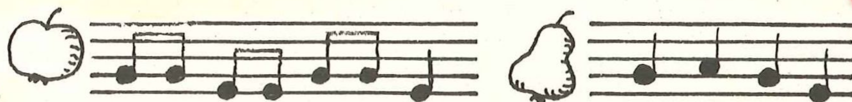
Énekeljünk
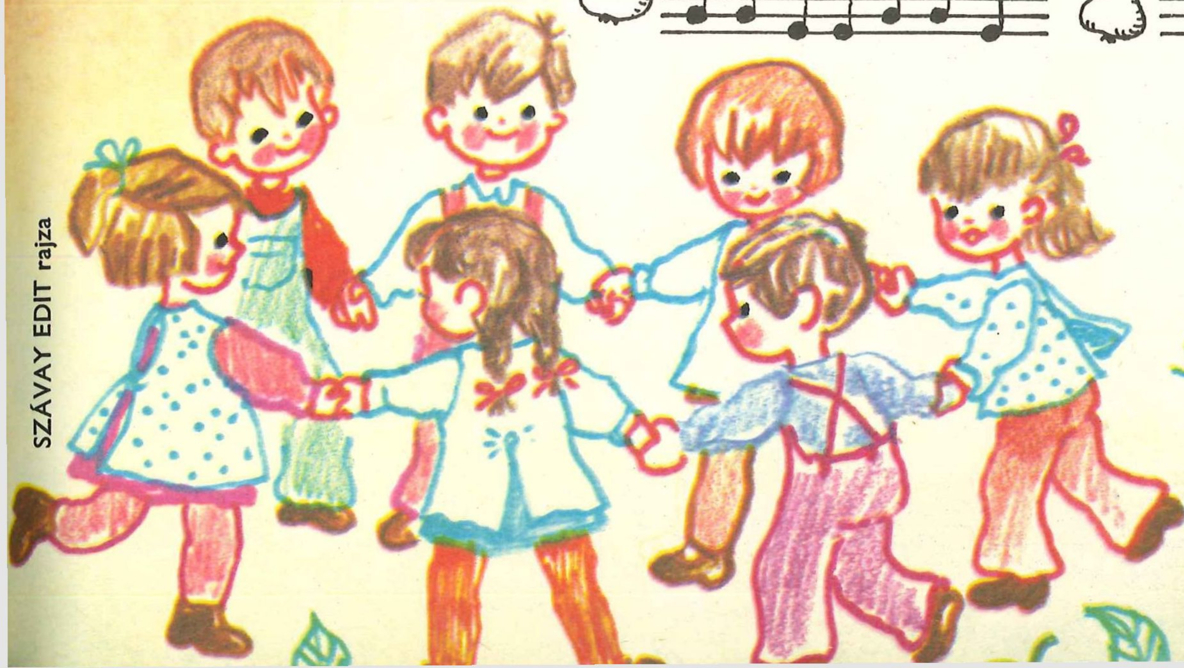
Énekeld el ezeket a dalokat:
Bújj, bújj zöld ág!
Én kis kertet kerteltem.
Ha többen vagytok, játsszátok el őket!

A szavakat hangokból és betűkből rakjuk össze, és betűkkel írjuk le — így írunk és olvasunk. A dalok is hangokból állnak. A hangok jeleit, a hangjegyeket öt vonalra vagy a vonalak közé írjuk — ez a kotta. Aki ismeri a kottát, az ugyanúgy el tudja olvasni a dalokat, mint más a verset, mesét. Az öt vonal a hangok létrája; ezen kapaszkodnak fel a hangok, ha a dallam magasabb, és ereszkednek le, ha a dallam mélyebb.

Ez a két dal így kezdődik:

SZÁVAY EDIT rajza

Találd ki, melyik a „Bújj, bújj zöld ág" dallama! Az alma jelű, vagy a körte jelű? Ha kitaláltad, rajzold le a jelet, és küldd el Dörmögőnek!

Ha pedig nagyon ügyes vagy, húzzál te is öt vonalat egy üres lapra, és rajzold rá hangjegyek helyett zöld levelekkel a „Bújj, bújj zöld ág" dallamát.

Küldd el ezt is Dörmögőnek!

SOLTÉSZ ERZSÉBET

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ:

Hétfejű és a család

— Hétfejűvel megint baj van — fogadta Harminckétfejű Sárkánymama a férjét, Harmincháromfejű Sárkányt, amikor az hazajött a Dolgozójából.

— Ugyan? — vonta össze gondterhelten mind a 66 szemöldökét Apja.

— Már megint összeverekedett Hétfejű Tízfejűvel. Hallgasd csak...

Nem is nagyon kellett hallgatózniuk, a gyerekszobában dúlt a vihar.

— Az az enyém? Miért nyúltál hozzá?

— Úgy hozzádvágom ezt a...

— Ne! Csak próbáld meg!

— Jajj! Jujj!

— Úgy kellett!

— No megállj!

— Hozzám ne nyúlj!

Hogy melyiket ki mondta, s hogy ki kinek a fülét húzta, azt nem is egészen értette a két aggódó szülő; rekedt volt már mindkét kissárkány torka az ordibálástól, no meg zengett a ház a felboruló bútorok, a repülő bögrék és tányérok zajától.

Nem volt ez mindig így. Tízfejű *korábban* szívesen kísérte haza az óvodából Hétfejűt (amikor az még Háromfejű volt vagy legfeljebb Ötfejű), énekeltek, játszottak együtt. Sőt, mostanában is elfogta őket néha a jóság, de valahogy ritkábban.

Annál gyakoribbá vált a marakodás *azóta*. Hol a másik asztalára *véletlenül* odapöttyentett tintán, hol egy összegyűrt füzeten, hol egy elcserélt zoknin tört ki a háborúság.

— Tudod, Apjuk, vasárnap el kellene vinni őket valahová. Állatkertbe vagy egy jó moziba. *Azóta* nem is voltak sehol.

— Igen, de tudod, hogy *most* nem mehetek el velük. Nem győznéd egyedül... Olyan sok lett a mosnivaló...

— Bizony, bizony, még a vasalás is...

És a vasárnapi séta elmaradt. Helyette

megint összekeveredtek az udvaron. Tízfejűnek az orra vére is eleredt.

— Jaj, kisfiam, már megint... — szólt rájuk panaszosan Harmincháromfejű. — Mit tegyek veletek... — simogatta a fejüket.

— Gyere, Apu, megmutatom a leckémet.

— Én meg a rajzomat!

— De az enyémet nézd előbb!

— De én mondtam előbb!

— De én vagyok a kisebb!

— De én vagyok a nagyobb!

— De én úgy...

— Csak azt próbáld meg — kurjantotta Hétfejű.

Tízfejűnek se kellett sok biztatás. Megpróbálta. Újra csak összeakaszkodtak. Verekedés lett megint a leckenézésből.

Az volt a szerencsésebb, aki előbb ért haza az iskolából. Odabújhatott egy kicsit Harminckétfejűhöz, beszélgethettek egy kicsit, még *oda*, a kisszobába is benézhettek együtt.

Néha Apjuk, a Harmincháromfejű is korábban jött haza a munkából, megpróbált velük játszani.

— De velem!

— Én leszek a győztes!

— Én leszek a győztes is meg a vesztes is!

— Én leszek... — s máris repültek a sakkbábuk a levegőben.

Egyszer aztán jól sikerült a dolog. Apjuk kötényt kötött, anyjuk vette a fakanalat, Hétfejű feltörte a tojásokat, Tízfejű verte a habot, rakták a tüzet, súrolták a tepsit, mosogattak. Csörömpöltek most is az edények, még el is törött valamelyik közülük. De most ez egész más muzsika volt.

Aztán asztalkendőt kötöttek a nyakukba: Harmincháromfejű 33 fehéret, Harminckétfejű 32 piroskockásat, Tízfejű a kékpöttyöseket, Hétfejű a katicabogarasakat. Asztalhoz ültek, a frissen sült sütemény mellé.

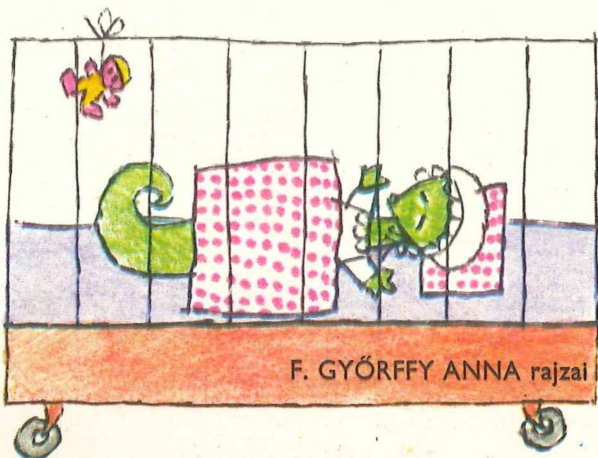
— Nézz csak be, kisfiam, a kisszobába. De halkan! *Tudod!*

— Igen! Megyünk... Minden rendben, Anyu.

És jókedvű nyugalomban belakmározták a süteményt. Együtt. Az utolsó morzsáig.

Hiszen ezalatt a kisszobában végre az igazak álmát aludta a bonyodalmak okozója, bár a legkedvesebb, a legaranyosabb — a kis Egyfejű Sárkány.

Ő még nem kért süteményt.

F. GYŐRFFY ANNA rajzai

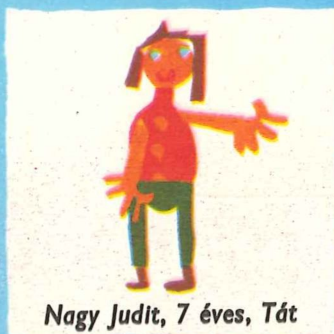
Tente baba, tente...

Igaz, egy gyámoltalan, újszülött kistestvér kezdetben nagyon elfoglalja a felnőtteket! Néha úgy érezheted, hogy a szüleid egy kicsit ritkábban figyelnek rád, mint azelőtt. Mégis, ki ne örülne egy aranyos pólyásbabának! Ha most éppen nincs a családban igazi pólyásbaba, játszhatod azt, hogy van! Tojás alakú tortapapír a csipkés pólya, színes papírból ragassz rá fejet, szalagokat. Ilyen egyszerű!

NAGY KATALIN ötlete alapján rajzolta: STUIBER ZSUZSA

Galiba Gerda, 6 éves, Szeged

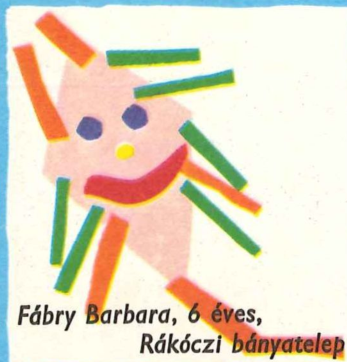
Nagy Judit, 7 éves, Tát

Fehér Edit, 6 éves, Karcag

Juhász Mónika, 5 éves, Halmaj

Fábry Barbara, 6 éves,
Rákóczi bányatelep

Új képek a Dörmögő-képtárban

A postás bácsi vidáman csöngetett be hozzánk minden levéllel, mert tudta, hogy nagy örömet szerez nekünk. Gyönyörű ragasztások érkeztek, és a bocsok boldogan tűzték ki őket a falra. Legszívesebben mindegyiket az újságba tettük volna, de bárhogy fájt a szívünk, több nem fért ide. Köszönjük mindenkinek!

Dörmögő Dömötör

Merczi Kati, 4 éves, Pilismarót

Szabó Endre, 9 éves, Teleki

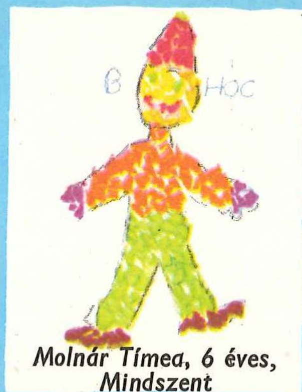

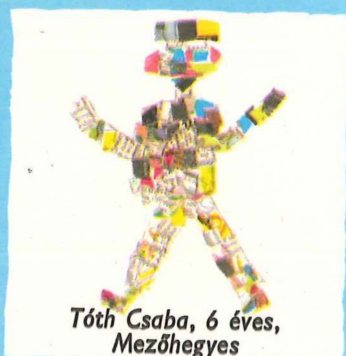
Nagy Beáta, 5 éves, Karcag

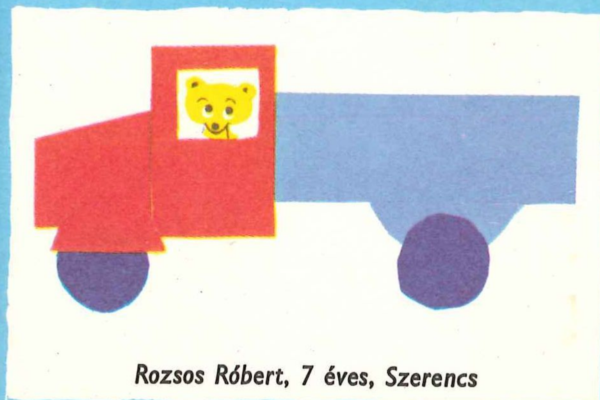
Papp László, 6 éves, Debrecen

Kiss Tamás Gábor, 5 éves, Hódmezővásárhely

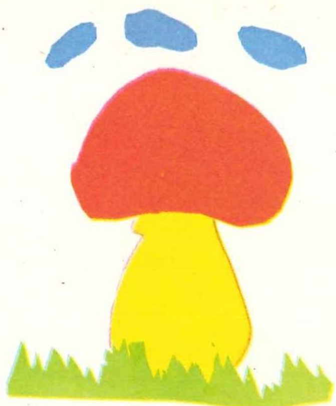

Molnár Tímea, 6 éves, Mindszent

Tóth Csaba, 6 éves, Mezőhegyes

Marczis Judit, 6 éves, Mende

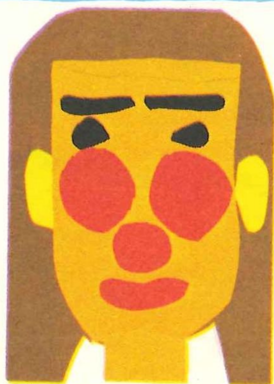

Rozsos Róbert, 7 éves, Szerencs

Győri Péter, 6 éves, Solt

Németh Gabriella, 6 éves, Karcag

Győri Zoltán, 5 éves, Solt

Patkós Kati, 6 éves, Mezőtúr

Vertetits Péter, 7 éves, Kópháza

Németh Klára, 9 éves, Budapest

Mamájának mondja Ági

— Ha nagy leszek
és te kicsi,
tied lesz a
babakocsi.
Kiviszlek a
játszótérre,
lepkét kergetni
a rétre.
Én dolgozom,
te majd játszol,
várat építsz,
fára mászol.
A boltba is
én megyek.
Hozok cukrot,
kenyeret,
banánt is,
mert szereted.
Hazajövök,
ölbeveszlek,
úgy szeretlek,
úgy szeretlek!

OSVÁT ERZSÉBET:

ÁGI VERSEI

Szomjazda

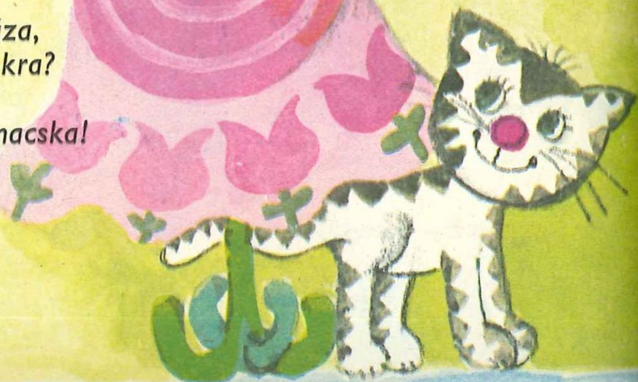
Melege van
Áginak.
Süt rá,
tűz rá
nyári nap.
Homloka
gyöngyöz,
száraz a
torka,
mamáját kéri,
suttogva mondja:
— Olyan szomjas vagyok
máma.
Vigyél el a
szomjazdába!

Ági megszeppent

Eltörött a váza
száz apró szilánkra.
Ági nézi, nézi,
megszeppenve kérdi:
— Ha leesem, mint a váza,
eltörök majd száz szilánkra?
Édesanyja nevet rajta:
— Ágikám, te csacska-macska!
Felpattansz a földről,
nem vagy te üvegből!

Ági és a könnycsepp

— Mondd, Ágikám,
mi van veled?
Mért dörgölöd
úgy a szemed?
Hiszen egész piros már!
Viszket talán? Netán fáj?
— Dehogy viszket,
dehogy fáj!
Egy picit se
aggódjál!
Egy könny maradt
a szememben,
tegnap benne
felejtettem.
Ne maradjon bent
bezárva.
Nem akarok sírni
máma!

MARTIN-HAJDÚ JÚLIA:

Felelgetős

Hát te gyerek?
Hát én kislány.
Hát te kislány?
Hát én Kati.
Hát te Kati?
Hát én pörgök.
Hová pörögsz?
Hoppá, az öledbe!

KOLTAI ÉVA rajzai

MAKK MARCI JÁTÉKÖTLETEI:

Sziklamászás

Ülj a földre, nyújtott lábbal kis terpeszben. Állíts magad elé egy hosszú botot, és fogd meg két kézzel, minél magasabban. Most nyújtsd ki jól a nyakadat, és húzódzkodj fel a botra, úgy, hogy igyekezz a fenekedet megemelni, de a sarkad a földön maradjon. Nem is olyan könnyű, mint hinnéd! Ilyen mozdulattal kapaszkodik a hegymászó is a kötélre, amikor meredek sziklán mászik.

SZÁVAY EDIT rajza

Indiántánc

Szökdelj helyben, páros lábbal háromszor, negyedikre csak a bal lábadat rántsd fel. Csapj a bal kezeddel a felemelt bal bokádra, ugyanakkor emeld magasba a jobb karodat. Ismét szökdelj háromszor páros lábbal; most a jobb lábadat rántsd fel, erre csapj a jobb kezeddel, és a bal karodat lendítsd a magasba. Végezd folyamatosan. Minden felnyúlásnál kurjanthatsz indián módra, és viselhetsz hozzá tollas fejdíszt is.

DEMETER RÓZSA

Játsszunk most együtt!

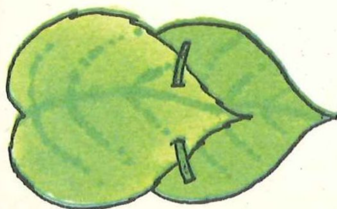
Kedves Szülők, Nagyszülők, kedves Felnőttek!

Május van, az évnek talán a legszebb hónapja. Ilyenkor a legkékebb az ég, legtarkábbak a virágok, legüdébb zöld a fű, legtisztábbak a bárányfelhők. Menjenek ki a gyerekekkel a szabadba! Ti is, nagytesók, játszszatok minél többet kistestvéretekkel együtt a kertben, a közeli játszótéren, tisztáson.

Játsszunk ebben a hónapban (és a következőkben is) erdőn-mezőn, parkban, kinn a természetben. Ott is nyílik alkalom a gyerekek fantáziájának, kézügyességének és beszédkészségének, szókincsének fejlesztésére.

Nézzenek fel az égre! Mutassák meg a gyereknek a bárányfelhőket és azok alakváltozását. Némelyik mintha medve alakú lenne — aztán megnyúlik, megváltoztatja formáját, és már valami egészen másra hasonlít. Találja ki a gyerek, hogy mire! Azután meséljen róla maga-kitalált történetet. A felnőtt szője tovább a mesét, azután megint folytassa a gyerek. Pihenéskor édesapa el-

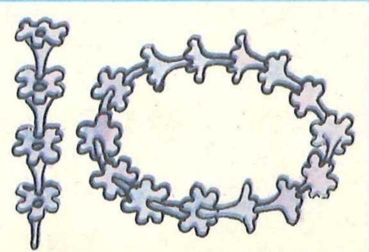
SOMORJAI ÉVA rajzai

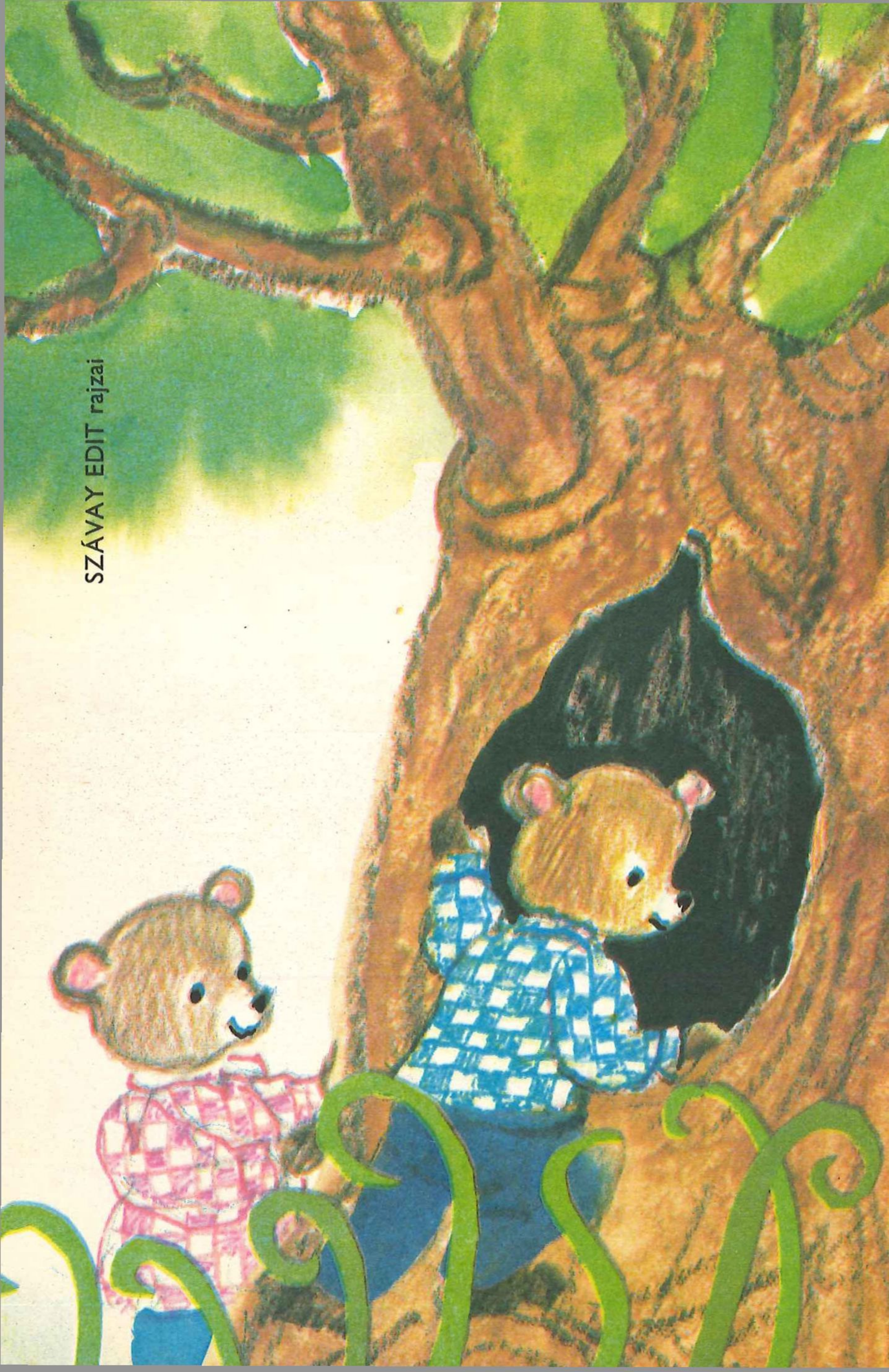
mondhatja, hogy miből van a felhő. Ha elég érdekesen meséli, a gyerek megértheti leegyszerűsítve a víz körforgását: felhő — eső — vizes föld vagy folyó — pára — esőfelhő.

Májusban virágzik a legtöbb orgona. Leveleiből egy kis ügyeskedéssel karkötő, nyaklánc, koszorú készíthető a kislányoknak; kisfiú is mesterkedhet ilyet ajándékul: anyukának, lánytestvérnek. Így készül: az orgonaleveleket egyesével letépik az ágról a levél szárával együtt, a szárakat letépik a levélről, és a leveleket félig egymásra helyezve keresztben átszúrják a levélszárral. Friss orgonából bármilyen hosszú lánc készíthető. Szívesen megtanulják a gyerekek, ha türelmesen és többször megmutatják nekik.

Az orgona virágjából — egyetlen dúsabb szálból is — fűzhetnek láncot. A lila vagy fehér virág fürtjéről egyenként szedjék le a tölcsérszerű, kicsi virágrészeket, és szorosan helyezzék őket egymásba. Ha még friss, nedves a virág, a kis tölcsérek együtt maradnak. Készíthetnek ebből is karkötőt, nyakláncot, gyűrűcskét vagy egyéb díszt a játékbabának. Lehet lila, fehér vagy vegyes a virágláncot. Nagyi is örülne a néhány órára szóló ajándéknak, de főleg annak, hogy unokája a sétán, kiránduláson is gondolt rá.

Azoknak a gyerekeknek, akik szép formájú felhőket kerestek, és érdekeset találtak ki róla, Kántor Zsuzsa mesét írt. Címe: Felhőjáték. A következő számban olvashatjátok.

R. K.

SZÁVAY EDIT rajzai

GYÁRFÁS ENDRE:

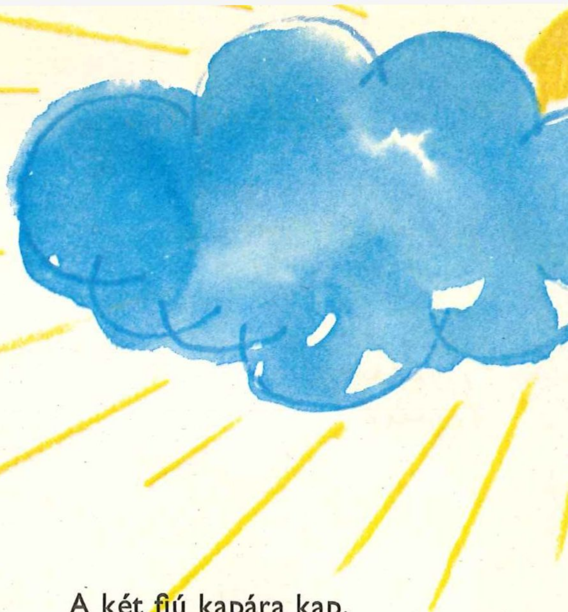
DÖRMÖGŐÉK LÁTHATATLANOK

— Játsszunk végre új játékot!
Tudod, mire gondolok?
— kérdi Marci a bátyjától.
— Legyünk láthatatlanok!
— Nagyszerű az ötlet, öcskös.
Fussunk oda a fatörzshöz!
Odújában elbújunk...
Bárki jön, és minket szólít,
látja jól, hogy nem vagyunk itt.
Azazhogy
— ezer bocs —
nem látja, hogy itt vagyunk.

Javában tart már a móka,
mikor így szól Dörmögő:
— Szükség van a munkátokra.
Kerüljetek csak elő!
Kapálni kell a kiskertet.
Berci! Marci! Tüstént gyertek!

Semmi válasz. Néma csend.
— Hol a két bocs? Merre ment?
Dörmi senkit sem talál,
nekiáll hát, és kapál.
Orra alatt így morog:
— Talán láthatatlanok.

Jó fél óra múlva Dörmink
uzsonnához készülődik.
Kalács, méz és kakaó...
Illata is csudajó.

Hát a bocsok? Erre már csak
szépen elősomfordálnak,
és az asztal mellé lépnek.
— Mi nem kapunk terítéket?

A két fiú kapára kap,
s megkapálja, ami maradt.
Munka végeztével, persze,
az étvágyuk ragyogó,
s hamar láthatatlanná lesz
kalács, méz és kakaó.

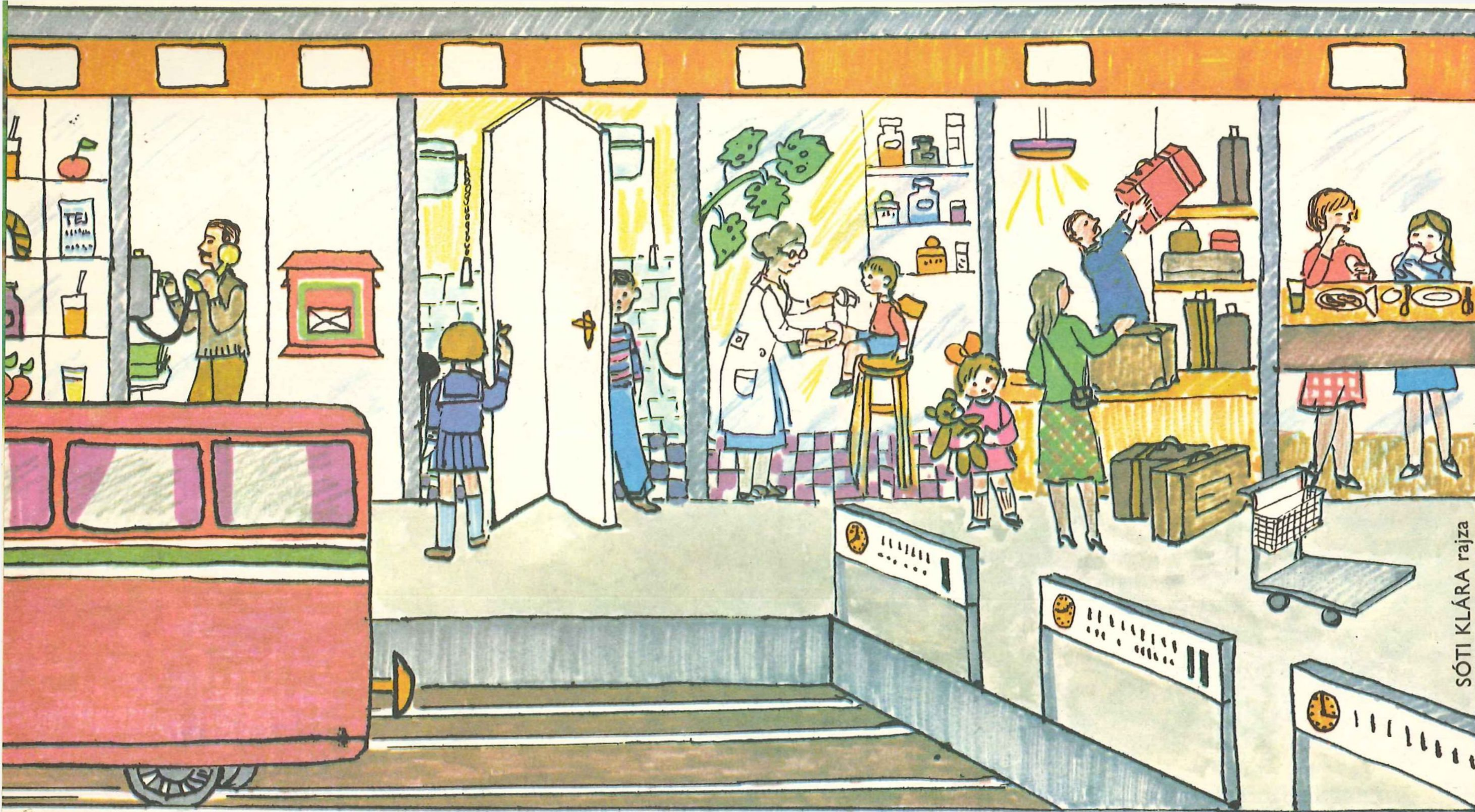

— Fura dolog — brummog Dörmi.
— Hallom, hallom, hogy beszélnek...
Bárcsak tudnám, hol lehetnek!
Nem látom a csemetéket.

— Itt vagyunk, ni — toppant Marci.
Ámde Berci mindent megért.
— Gyere — mondja testvérének
— menjünk előbb szerszámokért!

A pályaudvaron

Mostanában többet utazol, mint télen. A pályaudvarról indulsz, és oda is érkezel vissza. Amíg a vonatra vársz, megéhezhetsz, eszedbe juthat, hogy telefonálni kellene a nagymamának; valakinek orvosra lehet szüksége, másvalaki a vécét keresheti. Különféle jelek mutatják, hogy mi merre található. Ezen az új pályaudvaron is minden van, amire szükséged lehet, csak a jelek hiányoznak. A mellékleten találod őket. Vágd ki, és ragaszd mindegyiket oda, ahová való. Egy fölösleges jel is van közöttük, amelynek nincs köze a pályaudvarhoz. Melyik az? Ragaszd egy papírra, és rajzolj hozzá egy képet, amelybe beleillik. Küldd el Dörmögő Dömötörnek!

K. M.

Dörmögő Dömötör, a Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja. Megjelenik havonta. Szerkesztő: Rákos Klára. Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó V. Felelős kiadó: Dr. Petrus György. Szerkesztőség: Budapest VI., Dalszínház u. 10. Telefon: 318-798. Levélcím: Dörmögő Dömötör szerkesztősége, 1370 Budapest, Postafiók 357. Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI. 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással KH-215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj negyed évre 13,50,—, fél évre 27,—, egész évre 54,— Ft.

Index: 25 193